

الگوهای علم سیاست در حکمت متعالیه

محمد پزشکی

www.ketab.ir

پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی

الگوهای علم سیاست در حکمت متعالیه

محمد پزشکی

ناشر

پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی

وابسته به دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم

تهیه

پژوهشکده علوم و اندیشه سیاسی

سروراستار

محمدباقر انصاری

لیتوگرافی، چاپ و صحافی

چاپخانه مؤسسه بوستان کتاب

چاپ اول: پاییز ۱۴۰۰

شمارگان: ۳۰۰

قیمت: ۷۵۰۰۰ تومان

عنوان: ۱۱؛ مسلسل: ۱۰۹۸

نشانی

قم، خیابان معلم، ساختمان ستاد دفتر تبلیغات اسلامی،

نشر پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی

تلفن و دورنگار: ۳۷۸۳۲۸۳۳ - ۰۲۵

ص.پ: ۳۷۱۸۵/۳۶۸۸

کدپستی: ۳۷۱۵۶۱۶۵۹۱

مراکز پخش

۱. قم، میدان شهدا، تلفن و دورنگار ۳۱۱۵۱۲۵۰ - ۰۲۵

۲. تهران، خیابان انقلاب، رویروی در دانشگاه تهران،

پاساژ فروزنده، طبقه همکف، واحد ۳۱۲، تلفن:

۳۷۱۵۳۴/۶۶۹۵ - ۰۲۱

وبگاه: www.pub.isca.ac.ir

رایانامه: nashr@isca.ac.ir

فروشگاه مجازی نشر: www.shop.isca.ac.ir

فروشگاه نشر دیجیتال: www.pajooahaan.ir

همه حقوق برای ناشر محفوظ است.

سرشناسه:

عنوان و نام پدیدآور: الگوهای علم سیاست در حکمت متعالیه محمد پزشکی؛ تهیه پژوهشکده علوم و اندیشه

سیاسی

مشخصات نشر: قم: دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، معاونت پژوهشی، پژوهشگاه علوم و فرهنگ

اسلامی، ۱۴۰۰

مشخصات ظاهری: ۲۵۶ ص.: جدول

شابک: ۷۵۰۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: کتابنامه: ص. [۲۲۳] - ۲۳۱؛ همچنین به صورت زیرنویس

یادداشت: نمایه

موضوع: حکمت متعالیه

موضوع: علوم سیاسی -- فلسفه علم سیاست -- فلسفه

شناسه افزوده: دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، معاونت پژوهشی، پژوهشگاه علوم و فرهنگ

اسلامی، پژوهشکده علوم و اندیشه سیاسی

رده بندی کنگره: BBR ۱۱۲۳

رده بندی دیوبی: ۱۸۹/۱

شماره کتابشناسی ملی: ۸۵۱۲۹۵۵

۹	سخنی با خواننده
۱۳	مقدمه
۱۳	۱. موضوع پژوهش
۱۵	۲. هدف و ضرورت پژوهش
۱۷	۳. پیشینه پژوهش
۲۰	۴. مفروضه‌های اصلی پژوهش
۲۱	۵. مدعای پژوهش
۲۱	۶. مفاهیم و اصطلاحات اصلی پژوهش
۲۳	۷. روش‌شناسی و روش پژوهش
۲۴	۸. الگوی مفهومی پژوهش
۲۹	۹. سازماندهی پژوهش

فصل اول: آموزه‌های ممیز حکمت مدنی متعالیه

۳۵	۱. پیشینه اصطلاح حکمت متعالیه
۴۳	۲. تعریف حکمت متعالیه
۴۶	۳. شمول تعریف حکمت متعالیه به امر مدنی

۴۸	الف) ایده رابطه میان «هست» و «باید»
۵۲	ب) ایده نبود رابطه میان «هست» و «باید»
۵۳	نتیجه بحث
۵۴	۴. تعریف حکمت مدنی متعالیه
۶۰	۵. ویژگی‌های ممیزه حکمت متعالیه
۶۲	الف) تفاوت در مسائل
۶۹	ب) تفاوت در منابع
۷۳	ج) تفاوت در فرازبان
۷۸	مقایسه سه معیار
۸۰	۶. اصالت هستی به مثابه فرازبان
۸۵	نتیجه‌گیری

فصل دوم: حکمت متعالیه و علم سیاست

۹۱	۱. سنخ‌شناسی واقعیت سیاسی از منظر فرازبان حکمت متعالیه
۹۱	الف) سنخ‌شناسی هستی‌ها
۹۳	ب) سنخ هستی‌های سیاسی
۹۴	۱) عینی بودن هستی‌های سیاسی
۹۵	۲) انتزاعی بودن هستی‌های سیاسی
۹۸	۳) اعتباری بودن هستی‌های سیاسی
۱۰۰	نتیجه بحث
۱۰۸	۲. رابطه هستی‌های عینی با هستی‌های اعتباری
۱۰۹	الف) وجود رابطه میان هستی‌های عینی و هستی‌های سیاسی

۱۱۱	ب) فقدان رابطه میان هستی‌های عینی و هستی‌های سیاسی
۱۱۲	نتیجه بحث
۱۱۴	نتیجه‌گیری

فصل سوم: الگوهای حکمت متعالیه برای علم سیاست

۱۱۹	۱. تعریف الگوهای فلسفی علم سیاست
۱۲۴	۲. تفاوت جایگاه و کارویژه مبانی حکمی و الگوهای فلسفی در علم‌شناسی
۱۲۵	۳. فلسفه نظری به مثابه منبع الگوهای فلسفی
۱۲۹	۴. ساختار الگوهای فلسفی
۱۳۸	۵. الگوهای فلسفی در حکمت متعالیه
۱۳۸	الف) موجودیت جامعه
۱۳۹	۱) اعتباری‌بودن موجودیت جامعه
۱۴۷	۲) حقیقی‌بودن موجودیت جامعه
۱۷۱	ب) انسان و جامعه از منظر فرازبان اصالت وجود
۱۷۳	۱) تبیین انسان
۱۸۱	۲) تبیین جامعه
۱۸۲	۳) خاستگاه پیدایی جامعه
۱۸۷	۴) انواع جوامع
۱۹۶	۵) فرهنگ به مثابه ابزار تحلیل جامعه
۱۹۸	۶) رابطه فرد و جامعه
۲۰۰	۷) دشواره کارگزار - ساختار
۲۰۲	ج) حکومت از منظر فرازبان اصالت وجود
۲۰۸	د) سرشت و هدف علم سیاست عملی

سخنی با خواننده

پژوهش در حوزه اندیشه سیاسی از منظر دینی به منظور شناخت مبانی، سرشت و ساختار آن در سال‌های پس از پیروزی انقلاب اسلامی ضرورتی انکارناپذیر یافته است. ژرف‌نگری در مبانی دینی مشتمل بر عقل و آموزه‌های وحیانی و عرف جامعه اسلامی - ایرانی شرطی اساسی در پویایی پژوهش‌ها برای دستیابی به الگوی مطلوب حکومت اسلامی در دوره جدید است؛ ازاین‌رو شناخت، بازخوانی، بازنگری و بومی‌سازی مسائل علم و اندیشه سیاسی جایگاه ویژه‌ای در این پژوهش‌ها دارند.

بی‌تردید قصد اولیه انقلاب اسلامی هدفمندی و ارتقای کیفیت زندگی مؤمنان بر اساس نص اسلامی بود. لازمه تحقق این هدف تربیت اندیشمندان فراوان و انجام تحقیقات به‌روز، کارآمد و معتبر علمی بود که در این راستا با راهنمایی استادان و همکاری طلاب فارغ‌التحصیل علوم سیاسی زمینه شکل‌گیری پژوهشکده علوم و اندیشه سیاسی در سال ۱۳۷۳ فراهم شد؛ تجربه نو و موفق این پژوهشگران در معرفی بخشی از میراث سیاسی عالمان شیعی و تألیف آثاری مستقل درباره مسائل نوپیدای سیاسی زمینه را برای گسترش

فعالیت‌های این مرکز و ارتقای آن به پژوهشکده‌ای مستقل مهیا کرد.

این پژوهشکده در جهت ایفای رسالت خود تولیدات پژوهشی فراوانی به جامعه علمی ارائه کرده است؛ از آن جمله می‌توان به تألیف، تصنیف و ترجمه ده‌ها کتاب در حوزه اندیشه سیاسی اسلام اشاره کرد. چشم‌انداز آینده این پژوهشکده تبدیل شدن به مرجعی علمی در اندیشه سیاسی - دینی است تا بتواند با گردآوری مهم‌ترین تلاش‌ها و اندیشه‌ها به بسیاری از علاقه‌مندان این حوزه خدمات علمی مؤثری ارائه کند.

کتاب حاضر با هدف استخراج الگوهای سیاسی بر اساس آموزه‌های حکمت صدرایی به منظور بهره‌مندی دانشجویان عزیز و طلاب محترم علوم دینی تدوین شده است تا در پرتو آنها تبیین‌ها و تحلیل‌های جدیدی از مطالعات و تحلیل‌های سیاسی ارائه شود. امید است علاوه بر جامعه دانشگاهی و حوزوی، دیگر علاقه‌مندان نیز از آن بهره‌مند شوند.

پژوهشکده علوم و اندیشه سیاسی لازم می‌داند از تلاش‌های مؤلف محترم دکتر محمد پزشکی، ناظر ارجمند حجت‌الاسلام و المسلمین دکتر محمدتقی سبحانی، ارزیابان محترم دکتر سیدصادق حقیقت و دکتر احمدرضا یزدانی مقدم، مدیر محترم گروه فلسفه سیاسی دکتر شریف لک‌زایی و مدیر محترم امور پژوهشی دکتر محمود فلاح قدردانی کند؛ همچنین لازم می‌داند از ریاست محترم پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی حجت‌الاسلام و المسلمین جناب آقای دکتر نجف لک‌زایی که مساعدت‌های مؤثر ایشان نقشی اساسی در به‌سرانجام رسیدن پژوهش حاضر داشت، تشکر کند. در پایان از اداره نشر پژوهشگاه به جهت آماده‌سازی و چاپ آن تشکر و قدردانی می‌شود.

این پژوهشکده در جهت حیات و بالندگی خود از انتقادهای و پیشنهادهای علمی استادان، صاحب نظران و پژوهشگران محترم استقبال می کند. امید است این فعالیت ها موجبات رشد و پویایی اندیشه سیاسی اسلام را فراهم سازد.

دکتر منصور میراحمدی

مدیر پژوهشکده علوم و اندیشه سیاسی